

Nr 12**Skatteutskottets betänkande i anledning av motion om översyn av tullbestämmelserna för allmänflyget.****Motionen**

I detta betänkande behandlas motionen nr 590 av herrar Clarkson och Brundin.

Hemställan avser: »att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att gällande tullbestämmelser i vad avser allmänflyget överses med beaktande av vad i denna motion anförts».

Gällande bestämmelser m. m.

Enligt luftfartsverkets anvisningar för flygning med privata luftfartyg till utlandet skall vid planering av sådan flygning beaktas huvudsakligen följande. För alla flygningar till eller från svenskt territorium skall färdplan lämnas. Start och landning i Sverige skall, som föreskrivs i tullstadgan, ske på tullflygplats om inte undantag i förväg medges av tullmyndigheten.

Tillstånd för flygning till eller över berörda länder skall inhämtas då detta erfordras. För trafik mellan de nordiska länderna behövs inte något särskilt tillstånd, men i vissa fall skall färdplanen ha kommit vederbörande myndighet i grannlandet till handa före gränspassagen. Erforderliga informationer angående berörda flygplatser och flygsträckor skall inhämtas. Sådana informationer kan erhållas genom personligt besök hos de statliga civila trafikledningarna.

Vid flygning utomlands skall — förutom certifikat, nationalitets- och registreringsbevis, luftvärdighetsbevis, resedagbok m. fl. handlingar — medföras tullpass för luftfartyget som bevis för att detta utklarerats från svensk tullflygplats.

Tillstånd att starta eller landa på annan plats än tullflygplats (trafik-tillstånd) skall skriftligt eller telegrafiskt sökas hos distriktstullanstalten inom tulldistriktet senast 24 timmar i förväg. I särskilda fall kan tillstånd lämnas även om ansökan inkommit senare. — Om skäl därtill finns kan generaltullstyrelsen lämna generellt tillstånd för ett år. Med sådant tillstånd förknippas vissa villkor, t. ex. att anmälan om flygningen i varje särskilt fall skall ske i så god tid att tullpersonal kan utöva er-

forderlig kontroll. Vidare kan föreskrivas att tullpliktiga varor inte får medföras och att vederbörande skall ställa sig till efterrättelse de övriga föreskrifter som tullanstalten kan meddela.

Luftfartyg, som inkommer till eller skall avgå från tullområdet, skall anmälas hos tullanstalten för tullklarering. Anmälan skall göras skriftligen och innehålla noggrann redovisning för luftfartyget och vad däri föres, avgångs- och bestämmelseort osv. Uppgift skall lämnas även om de passagerare som medföljer.

Enligt meddelande från tullverkets bevakningsbyrå den 1 april 1969 angående skärpt kontroll av viss utrikes lufttrafik har efter framställning från generaltullstyrelsen överläggningar hållits med representanter för luftfartsverkets centralförvaltning och krigsmakten under våren 1969. Därvid träffades överenskommelse om samordnande åtgärder i syfte att nå en striktare kontroll främst av allmänflyg (affärsflyg, sportflyg m. m.) i utrikestrafik. Trots att tämligen klara och utförliga bestämmelser funnits beträffande anmälningsplikt, flygvägar, tillåtna landningsplatser etc., hade dessa bestämmelser genomgående tillämpats alltför liberalt, vilket lett till en icke tillräckligt effektiv kontroll av denna trafik. Nämda myndigheter förklarade sig beredda att medverka till en mera strikt tillsyn beträffande efterlevnaden av bestämmelserna.

Tullstadgan ger generaltullstyrelsen omfattande befogenheter att meddela föreskrifter om jämkning i tullkontrollens omfattning och inskränkning i eller utvidgning av rättighet och befrielse från skyldighet enligt de i tullstadgan givna trafikbestämmelserna.

Nordiska rådet rekommenderade år 1963 regeringarna att undersöka möjligheterna att lätta gränsformalitetserna i allmänhet i den internordiska flygtrafiken. Rekommendationen föranleddes av ett förslag att lätta flygplan, inregistrerade i något av de nordiska länderna, inte skulle behöva lämna tullanmälan, under förutsättning att tullpliktigt gods icke medförs ombord, och att dylika plan skulle utgå ur krigsmaterieförteckningen. — Genom kungörelse den 16 september 1966 (SFS 1966: 531), som trätt i kraft den 1 januari 1967, har krigsmaterielkungörelsen ändrats så att exportförbudet avser endast för militärt bruk utformade luftfartyg. Även om flygplan av typ MFI 9 åter tagits in i krigsmaterieförteckningen (SFS 1969: 465) har således inom området för krigsmaterielkungörelsens tillämpning i stort sett de lättnader för den privata flygtrafiken inom Norden uppnåtts, som åsyftas i rådets rekommendation.

Som framgår av meddelanden från de nordiska länderna till Nordiska rådets 12:e—18:e sessioner åren 1964—1970 har frågan om lättnader för den internordiska flygtrafiken varit föremål för fortlöpande förhandlingar. Tullförvaltningarna i de olika länderna har beslutat att formerna för samarbete först skall utexperimenteras i flygtrafiken mellan Sverige och Norge innan frågan prövas på nytt. Svensk-norska gräns-

tullsamarbetsnämnden uttalade 1968 bl. a. att den var enig om att utvidga gränstullsarbetet till att omfatta även klarering av flyg åt varandra i gränsdistrikten och att man borde utverka bemyndigande att utvidga samarbetet till flygplatser utanför kontrollzonen. Man borde också söka klarlägga vilka krav som skulle ställas från pass-, polis- och luftfartsmyndigheternas sida. — Enligt meddelande från Sveriges regering till Nordiska rådet senare samma år var frågan om inrättande av kontrollzoner i fråga om flygtrafiken under övervägande. Enligt redogörelse från Nordiska rådets session 1970 hade Finlands regering i november 1969 meddelat att nya bestämmelser om luftfartygs flygning över riksgränsen planerades, enligt vilka gränsen inte längre skulle behöva överskridas vid en gränsbevakningsstation. Förhandsuppgift skulle emellertid fortfarande komma att krävas. Danmarks, Norges och Sveriges regeringar hade utöver vad som tidigare anförts inte något ytterligare att meddela.

Tullagstiftningen är alltsedan år 1965 föremål för en allmän översyn. Enligt direktiven för tullagstiftningskommittén bör utredningen i första hand inriktas på en översyn av de bestämmelser som ingår i och har anknytning till bl. a. tullstadgan. Kommittén har år 1970 avgett ett delbetänkande om tullproceduren vid import (stencil Fi 1970: 4). Av betänkandet framgår att kommittén tagit principiell ställning bl. a. till tullkontrollsystemet. Kommittén har i fråga om grundreglerna för trafikordning, anmälningsskyldighet och tullkontroll inte förutsett någon principiell omläggning. — I kommitténs uppgifter ingår bl. a. att tillgodose de enskilda trafikanternas intresse av en enkel och effektiv tullbehandling.

Frågans tidigare riksdagsbehandling

I motioner vid 1969 och 1970 års riksdagar framställdes ett yrkande av samma innebörd som i den nu ifrågavarande motionen. Motionärerna åberopade då att markbundna fordon får passera gränserna inom Skandinavien utan formaliteter och föreslog bl. a. att skyldigheten att avlämna skriftlig anmälan för tullklarering skulle slopas och tillståndsgivningen för landning på annan ort än tullflygplats förenklas. Med hänsyn till att färdplan för flygningen enligt gällande bestämmelser måste inlämnas till trafikledningen ansåg motionärerna att frågan kunde lösas genom en samordning mellan trafikledningen och tullmyndigheten. För denna internordiska trafik var enligt motionärernas uppfattning någon form av stickprovskontroll fullt tillräcklig.

Bevillningsutskottet (BeU 1969: 19 och 1970: 22) anförde bl. a. att föreskrifterna beträffande flygtrafiken måste ses mot bakgrunden av att tullkontrollen inte såsom vid landsvägstrafiken kan ske vid gränspassa-

gen utan måste utföras i samband med flygplanets start och landning. Om övervakningen skulle kunna upprätthållas, var det inte tillräckligt att tullmyndigheten i förväg fick kännedom om färdplanen, utan det var också nödvändigt att tullpersonalen vid varje särskilt tillfälle hade möjlighet att utföra kontrollen. Enligt vad utskottet erfarit utfördes kontrollen beträffande flygplanen liksom för landsvägstrafiken mestadels genom stickprov, och bestämmelser tillämpades i praktiken så att mer betydande svårigheter för flygtrafiken inte kunde anses ha uppkommit. De skärpningar av tullkontrollen som genomförts på senare tid ingick enligt vad utskottet inhämtat som ett led i intensifierade ansträngningar att bekämpa smuggling bl. a. av narkotika och gäller även annan trafik än flygtrafik. Någon mera väsentlig ändring som inskränker allmänflygets rörlighet har emellertid inte genomförts. — Utskottet delade såväl 1969 som 1970 motionärernas uppfattning att förfarandet bör göras så enkelt som möjligt men ansåg att möjligheterna till effektiv kontroll inte får eftersättas. Förenklingar av förfarandet kan uppnås främst genom internationella överenskommelser, och frågan härom hade redan uppmärksamats inom det nordiska tullsamarbetet och i tullagstiftningskommittén. Utskottet avstyrkte därför bifall till motionerna. Motionerna för-
anledde icke någon riksdagens åtgärd.

Utskottet

I motionen återkommer motionärerna med ett yrkande från tidigare år att gällande tullbestämmelser överses i syfte att åstadkomma lättnader för allmänflyget. Motionärerna anser att en stickprovskontroll, åtminstone när det gäller flygtrafik inom Norden, helt bör kunna ersätta nuvarande skyldighet att som regel anlita tullflygplats och att lämna skriftlig tulldeklaration vid såväl ankomst som avgång från riket.

Bestämmelserna i fråga om flygtrafiken måste givetvis ses mot bakgrunden av de särskilda svårigheter som föreligger att upprätthålla en tillfredsställande kontroll över denna trafik. Det bör emellertid framhållas att även andra flygplatser än tullflygplatser i allmänhet får anlitas, under förutsättning att ansökan därom inkommer i så god tid till tullanstalten att personal kan inställa sig på platsen och utöva en kontroll. Enligt vad skatteutskottet inhämtat kan i särskilda fall också polispersonal anlitas härför, och om trafikanterna är kända kan även kontrollen av privatflyget ofta ske genom stickprov och genom att tulldeklarationen insänds med post. Tullkontrollen skärptes visserligen i en del hänseenden 1969 som ett led i de intensifierade ansträngningarna att bekämpa smuggling av bl. a. narkotika. Den skärpta kontrollen gällde emellertid även annan trafik än flygtrafik, och någon mer väsentlig ändring som inskränkte allmänflygets rörelsefrihet har inte genomförts.

Bevillningsutskottet har tidigare år delat motionärernas uppfattning

att förfarandet bör göras så enkelt som möjligt utan att möjligheterna till effektiv kontroll eftersätts. Eftersom förenklingar av förfarandet kan uppnås främst genom internationella överenskommelser och frågan redan är uppmärksammas inom det nordiska tullsamarbetet och i tullagstiftningskommittén, har utskottet avstyrkt bifall till motsvarande yrkanden. I den nu ifrågavarande motionen åberopas inga nya omständigheter. Skäl saknas därför till ändrat ståndpunktstagande, och skatteutskottet, som helt ansluter sig till bevillningsutskottets bedömning av frågan, avstyrker således bifall till motionen.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet
att riksdagen avslår motionen nr 590.

Stockholm den 23 februari 1971

På skatteutskottets vägnar

ERIK BRANDT

Närvarande: herrar Brandt (s), Magnusson i Borås (m), Engkvist (s), Eriksson i Bäckmora* (c), Kristenson (s), Josefson i Arrie (c), Wörnberg (s), Larsson i Umeå (fp), Carlstein (s), Nilsson i Trobro (m), Wikner (s), Sundkvist (c), Stadling* (s), Hörberg (fp) och Marcusson (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

